

آیا زدن دوز سوم واکسن ربطی به ابتلا شدن به کرونا دارد؟

23 بهمن 1400

شمار [ابتلا به امیکرون](#) در بسیاری از کشورها و از جمله ایران به سرعت با رشد تصاعدی همراه شده است و به همین نسبت، ادعاهای بیشتری درباره آن منتشر می‌شود. در حال حاضر به دلیل برداشت اشتباه از آمار ابتلا در افراد واکسینه شده و واکسینه نشده اغلب ادعا می‌شود که احتمال ابتلای افراد واکسینه شده نسبت به افراد واکسینه نشده بیشتر است. علاوه بر این، این روزها برخی باورهای غلط و خطرناک درباره کرونای امیکرون در شبکه‌های اجتماعی و گاهی گفت‌وگوهای مردمی مطرح می‌شود که نه تنها هیچ سند علمی ندارد بلکه منجر به گمراهی مردم نیز شده است. برخی تصورات غلط و رایج مانند «امیکرون یک سرماخوردگی ساده است، بعد از تزریق واکسن به هیچ عنوان ناقل ویروس نیستیم و دیگر هرگز به کرونا مبتلا نخواهیم شد، مبتلایان به ویروس کرونا بعد از تزریق دوز سوم واکسن روبه افزایش است و...» به قدری در فضای مجازی زیاد شده است که با وجود پشت‌سر گذاشتن 5 پیک بیماری این بار کارشناسان حوزه سلامت آژیر خطر «اینفودمی» (انبوه اطلاعات درست و نادرستی است که یافتن منبع موثق و مطمئن را دشوار می‌کند) را در موج ششم کرونا به صدا در آورده‌اند اینک فراگیر شدن اطلاعات غلط در [فضای مجازی](#)، استناد به محتوای علمی را به سایه کشانده است. در این میان شماری از افرادی که دوز سوم واکسن کرونا را تزریق کرده‌اند در شبکه‌های اجتماعی عنوان می‌کنند که بعد از تزریق دوز سوم واکسن و به دلیل آنچه برخی ایجاد طوفان ایمنی در بدن می‌نامند، به امیکرون مبتلا شده‌اند. اما آیا این ادعا درست است و پشتوانه علمی دارد؟ پاسخ به این سؤال را دکتر حسن رودگری، رئیس مرکز پژوهش‌های سازمان نظام پزشکی کشور تشریح می‌کند:

این جمله که «بعد از تزریق دوز سوم واکسن به امیکرون مبتلا می‌شویم» هیچ مبنای علمی ندارد و نمی‌تواند هم داشته باشد. اغلب واکسن‌هایی که به عنوان دوز سوم تزریق می‌شود همان واکسنی است که در دوز اول و دوم تزریق شده و گاهی برخی از واکسن‌ها نیز به شکل ترکیبی تزریق می‌شوند. اتفاقی که می‌افتد چیست؟ همان‌طور که از واکسن‌ها انتظار می‌رود و شواهد علمی نیز نشان می‌دهد، واکسن‌ها از شدت بیماری و مرگ‌ومیر جلوگیری می‌کنند نتیجتاً اگر به میزان اثر بخشی واکسن‌ها و کارآزمایی بالینی‌شان رجوع کنیم می‌بینیم هیچ واکسنی صددرصد از بیماری جلوگیری نمی‌کند و اثر بخشی‌شان نزدیک به 50 تا 95 درصد ثبت شده است. به دلیل جهش‌های زیاد اثر واکسن در برابر ابتلا کمتر شده است اما واکسن‌ها همچنان باعث کاهش آمار بستری و فوتی‌ها می‌شوند اما امکان ابتلای مجدد به یک جهش جدید همچنان وجود دارد.

یکی از خصوصیات اصلی سوش امیکرون قابلیت واکسن گریزی آن از سیستم ایمنی به درجاتی بیشتر از سوش‌های قبلی ویروس کرونا است. به عبارتی سویه امیکرون به نسبت سویه‌های قبلی در کسانی که سه دوز واکسن زده‌اند و نیز افرادی که سابقه ابتلا دارند، احتمال ابتلا به کرونا را در 10 درصد این افراد افزایش می‌دهد. به عبارتی اگر در سویه‌های قبلی ویروس کرونا، افرادی به دلیل گرفتن عفونت یا تزریق واکسن در برابر عامل بیماری‌زا ایمن بودند در سویه امیکرون گزارش شده است که افراد حتی با فاصله

یک ماه امکان ابتلا به عفونت مجدد را دارند. البته شدت عفونت در سویه‌های قبلی بیشتر بود اما اُمیکرون از نظر شدت بیماری‌زایی نسبت به سویه دلتا ضعیف‌تر است گرچه که اُمیکرون 6 برابر قوی‌تر از دلتا در جامعه پخش می‌شود و 70 برابر از دلتا در سیستم تنفسی فوقانی می‌تواند فعالیت کند، ولی در عوض 10 برابر کمتر از دلتا، ریه را درگیر می‌کند. در واقع ما به سویه‌ای مواجه هستیم که نسبت به سویه‌های قبلی می‌تواند افراد واکسن زده و دارای سابقه ابتلا به کرونا را بیشتر مبتلا کند؛ حتی با فاصله کمتر از تزریق دوز اول، دوم و سوم واکسن یا عفونت قبلی. با همه اینها واکسن‌ها در برابر همه سویه‌ها مقاومت بدن را افزایش داده و شدت بیماری‌زایی و مرگ و میر را کاهش می‌دهند. علت افزایش مرگ‌ومیر در پیک فعلی سرعت بالای انتقال بیماری است یعنی وقتی قدر مطلق تعداد افراد مبتلایان در جامعه بالا می‌رود به دلیل آنکه [سیستم بهداشت و درمان](#) مختل می‌شود مرگ‌ومیر نیز افزایش پیدا می‌کند. تکرار می‌کنم اینکه بگوییم افزایش تعداد ابتلا ربطی به دوز سوم دارد، اصلاً این‌گونه نیست. بلکه موضوع اصلی سویه ویروس است. از طرفی درصد واکسیناسیون در جهان و در ایران بالا رفته و به‌طور میانگین در کشور ما بیش از 70 درصد جمعیت حداقل یک دوز واکسن کرونا را تزریق کرده‌اند. بنابراین درصد مبتلایان به سویه اُمیکرون در افرادی که قبلاً واکسن زده‌اند نسبت به افراد واکسینه نشده بیشتر است. به عبارتی وقتی از یک رقم بزرگتری (افراد واکسینه شده) حتی درصد کوچک‌تری بستری شوند، ظاهر امر نشان می‌دهد تعداد بستری در افرادی که هر سه دوز واکسن را تزریق کرده‌اند نسبت به افراد واکسینه نشده یا با دو دوز واکسن بیشتر است علت این است که جمعیت بیشتری واکسینه شده‌اند و قدرمطلق اعداد بستری این افراد در بیمارستان نیز بیشتر خواهد بود اما همچنان درصد مرگ‌ومیر و بستری در آسی‌سی‌یو در افراد واکسن زده بیشتر است.